

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 41083
Nom: Perspectives històriques, teòriques i metodològiques
Cicle: Màster Universitari Oficial / Postgrau doctorat
Crèdits ECTS: 15
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
2025 - Màster Universitari en Drets Humans, Democràcia i Justícia Internacional	Facultat de Dret	1	Anual

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
2025 - Màster Universitari en Drets Humans, Democràcia i Justícia Internacional	Perspectivas históricas, teóricas y metodológicas	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

TORMO CAMALLONGA CARLOS

RESUM

El contingut d'aquest mòdul està orientat a proporcionar a l'estudiant de postgrau eines conceptuals més complexes que les que es van aprendre en els estudis de Grau. Comprendre que els drets humans són una realitat unitària i alhora heterogènia, oferir una reflexió crítica i global que supere el caràcter sectorial o el punt de vista intern de moltes de les assignatures del Grau.

Són objectius d'aquest mòdul:

- Aprendre en profunditat la història dels drets humans i els processos i situacions de violació dels mateixos.
- Relacionar els drets humans amb les condicions, els mitjans i les situacions històriques i socials en què es van originar i van realitzar, amb la finalitat de construir una fonamentació històrica del concepte.
- Disposar dels elements necessaris per a dur a terme una crítica a les teories dels drets humans i il·lustrar els pressupostos de tot ordre que afecten als drets humans.

- Estudiar i entendre els drets humans com a punt de connexió entre Dret i moral i com a peça clau del sistema de legitimitat del Dret i de l'Estat.
- Conèixer i utilitzar els elements bàsics de la teoria dels drets humans i l'argumentació jurídica aplicada als drets.
- Saber elaborar un treball de recerca sobre drets humans.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Es tracta d'una assignatura teoricopràctica que es dirigeix a estudiants que ja han obtingut el títol de Grau i volen especialitzar-se en l'estudi i defensa dels drets humans.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

-

Adquirir els instruments per a poder planificar, ordenar i canalitzar activitats de manera que s'eviten en la mesura que es puga els imprevistos, es prevegen i minimitzen els eventuais problemes i s'anticipen les seues solucions.

Capacitat per a gestionar amb rapidesa i precisió un conjunt complex i diversos de dades i fonts documentals.

Capacitat per a treballar en les principals llengües en l'àmbit internacional.

Capacitat per a usar i aplicar les TIC al propi àmbit d'estudi.

Conèixer i utilitzar amb fluïdesa les categories, prescripcions i procediments rellevants per a cada cas i els seus antecedents i solucions més significatives.

Contemplar en conjunt i tenir en compte els diferents aspectes i les implicacions en els diferents aspectes de les decisions i opcions adoptades, sabent triar o aconsellar les més convenients dins de l'ètica, la legalitat i els valors de la convivència social.

Elaborar i manejar els escrits, informes i procediments d'actuació més idonis per als problemes suscitats.

Flexibilitat i creativitat en contextos diversos i pluriculturals.

Participar en debates y discusiones, y ser capaces de resumirlos y extraer de ellos las conclusiones más relevantes y aceptadas por la mayoría.

Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.

Projectar sobre problemes concrets els seus coneixements i saber resumir i extractar els arguments i les conclusions més rellevants per a la seva resolució.

Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.

Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

Saber treballar en equips multidisciplinaris reproduint contextos reals i aportant i coordinant els propis coneixements amb els d'altres branques i intervinents.

Ser capaços d'integrar-se en equips en funcions específiques fitades i en funcions de suport al propi equip o a altres.

Ser capaços d'obtenir i de seleccionar la informació i les fonts rellevants per a la resolució de problemes, elaboració d'estratègies i assessorament a clients.

Utilitzar les diferents tècniques d'exposició-oral, escrita, presentacions, panells, etc-per comunicar els seus coneixements, propostes i posicions.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. PRIMERA PART: TEORIA DELS DRETS HUMANS

Tema 1. Introducció. El paper dels drets a l'ordre constitucional global

Professora: Cristina García Pascual

1. La crisi del Dret i de la raó jurídica.
2. Llei, drets i constitució.
3. Criminalitat del sistema, drets i béns comuns
4. El projecte d'una Constitució de la Terra

2. Tema 2. La teoria estàndard dels drets humans i les seues crítiques

Professora: María José Añón

1. Introducció: una teoria dels drets humans en construcció. Debat doctrinal
2. Processos evolutius dels drets humans
3. Concepte i trets dels drets humans
  - 3.1 Indivisibilitat i interdependència
  - 3.2 Continuïtat axiològica. Valors i drets humans
  - 3.3 Continuïtat estructural. Els drets humans com a drets subjectius
  - 3.4. Drets i garanties
4. Concepcions dels drets humans

3. Tema 3. Els Drets Humans en un món globalitzat

Professora: Ángeles Solanes

1. Universalitat, globalització i diversitat cultural
2. La funció ideal del Dret en societats plurals
3. Instruments per a la protecció dels Drets Humans
4. Mecanismes per a la promoció dels Drets Humans

4. Tema 4. Un desafiament en la protecció dels Drets Humans: la discriminació racial o ètnica (I)

Professora: Ángeles Solanes

1. La Convenció Internacional sobre la Eliminació de totes les formes de Discriminació Racial o Ètnica
2. El Conveni Europeu de Drets Humans, i el Dret antidiscriminatori de la Unió Europea
3. Velles i noves formes de discriminació racial o ètnica
4. Alguns casos problemàtics

1. Introducció: el sentit de les obligacions
2. El caràcter multidimensional dels drets humans. Drets humans, obligacions negatives i positives.
  - 2.1 Obligacions generals
  - 2.2.1. Adoptar mesures
  - 2.2.2 Progressivitat i no regressivitat
  - 2.2.3. Màxim de recursos disponibles

5. Tema 5. Derechos Humanos, obligaciones y garantías.

Profesora: María José Añón

1. Introducció: el sentit de les obligacions
2. El caràcter multidimensional dels drets humans. Drets humans, obligacions negatives i positives.
  - 2.1 Obligacions generals
  - 2.2.4. L'accés als drets sense discriminació
  - 2.3. Obligacions específiques: respectar, protegir, realitzar/garantir
3. Límits dels drets humans. Criteris de justificació
4. Avaluació de les mesures limitadores o regressives de drets humans. Objectius d'avaluació
5. Drets Humans: sistema de responsabilitat compartida. Principi de subsidiarietat

6. Tema 6. Un desafiament a la protecció dels Drets Humans: la discriminació racial o ètnica (II).

Professora: Ángeles Solanes

1. La diferència vinculada a l'estrangeria.
2. L'amenaça del populisme nacionalista.
3. La importància de la jurisprudència del *TEDH i el *TJUE.
4. Els organismes especialitzats per a la protecció de la igualtat i la no discriminació.

7. SEGONA PART: HISTÒRIA DELS DRETS HUMANS

Tema 7. Introducció històrica als Drets humans

Professor: Carlos Tormo

1. Drets humans i Història.
2. El trànsit a l'Edat Moderna: canvis i transformacions.
  - 3.1. Amèrica i els indis.
  - 3.2. Les guerres de religió.
  - 3.3. Els límits del poder.

8. Tema 8. Fonamentacions teòriques i revolucions

Professor: Carlos Tormo

1. Model historicista.
2. Model individualista.
3. Model estatalista.
4. Les emocions.
5. Les revolucions nord-americana i francesa.
6. Les Declaracions de Drets.

9. Tema 9. Drets humans i liberalisme

Professor: Carlos Tormo

1. La primera generació dels drets; llibertat i propietat.
2. El doctrinarisme burgés.
3. La revolució proletària.
4. Els drets econòmics i socials; segona generació.

10. Tema 10. Drets Humans i Comunitat Internacional

Professor: Carlos Tormo

1. La violència extrema en el segle XX: causes, processos i conseqüències.
2. La Segona Guerra Mundial.
2. La Declaració Universal dels Drets Humans de 1948.
3. Els genocidis.
4. Quarta generació de drets?

11. TERCERA PART: METODOLOGIA

TEMA 11 Presentació

Professor: Sergio Villamarín

1. Treball Fi de Màster. Normativa i requisits. Mòdul de nivelació Aula Virtual
2. Introducció a la metodologia. Què és un treball científic?
3. Tipologia i Classes.

12. TEMA 12. Elaboració d'un treball de recerca (i)

Professor: Sergio Villamarín

1. Elecció del tema i plantejament d'hipòtesi.
2. Les Fonts.
3. Gestió i treball de fonts.

13. TEMA 13. Elaboració d'un treball de recerca (ii)

Professor: Sergio Villamarín

1. Lesquema i l'estructura.
2. Redacció i presentació.
3. Aspectes formals. Cites. Bibliografia. Annexes.

14. FORMACIÓ BIBLIOTECA

Bases de dades PROQUEST
Organització de fonts MENDELEY

15. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Seminaris. Cada curs acadèmic es desenvolupen seminaris amb professorat extern i especialitzat sobre algun tema específic de teoria o d'història dels drets humans.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Tutories	23,30
Teoria	108,00
Seminari	18,70
Total hores	150,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	5,00
Estudi i treball autònom	40,00
Preparació de classes	20,00
Preparació d'activitats d'avaluació	145,00
Resolució de casos pràctics	15,01
Total hores	225,01

METODOLOGIA DOCENT

1. Seminaris amb professors convidats que requereixen la lectura i anàlisi prèvia d'algun dels seus treballs i la preparació de qüestions i comentaris per al debat amb cadascun d'ells.
2. Lectures prèvies per part dels estudiants: articles acadèmics en castellà i anglès.
3. Estudi de textos jurídics i sentències judicials

4. Realització de debats en l'aula a través de dinàmiques d'aprenentatge cooperatiu, desenvolupament de competències orals, realització d'exercicis, mètode del cas, exposició de treballs en grup.

5. Exposició de testimoniatges escrits per víctimes de processos sistemàtics de violació dels drets humans.

AVALUACIÓ

L'assignatura serà avaluada a través d'avaluació contínua (exercicis d'aula o previs, lliurament de qüestionaris, dinàmiques, resolució de casos, exposicions, preparació de pràctiques, assistència i intervenció en classe, examen).

La qualificació global del mòdul és el resultat de ponderar les qualificacions en relació amb el nombre de crèdits de cada part del programa.

de cada part del programa.

BIBLIOGRAFIA

- TEMA 1 FERRAJOLI, L., Derechos y garantías. La ley del más débil, trad. cast. de Perfecto Andrés Ibáñez, Madrid, Trotta, 1999. ZAGREBELSKY, G. El derecho dúctil Ley, derechos, justicia. Madrid, 2011. ZAGREBELSKY, G. La Ley, el Derecho y la Constitución, Revista Española de Derecho Constitucional, Año nº 24, nº2, 2004, págs. 11-24. ZAGREBELSKY, G. La justicia como «sentimiento de injusticia», Jueces para la democracia, nº 53, 2005, págs. 3-6. TEMES 2 i 3 ABRAMOVICH, Víctor y Christian COURTIS (2003), Los derechos sociales como derechos exigibles, Trotta, Madrid. AÑÓN, María José (2010), Derechos sociales: cuestiones de legalidad y de legitimidad, en Anales Cátedra Francisco Suárez, n.º 44, pp. 15-41. BARRÈRE, María Ángeles y Dolores MORONDO (2011), Subordinación y discriminación interseccional: elementos para una teoría del derecho antidiscriminatorio, en Anales de la Cátedra Francisco Suárez, n.º 45, pp. 15-42. CALVO, Manuel (ed) (2013) La efectividad de los derechos sociales, Valencia, Tirant Lo Blanch COURTIS, Christian (2009), El mundo prometido. Escritos sobre derechos sociales y derechos humanos, Fontamara, México D.F. EIDE, Asbjorn, Catarina KRAUSE y Allan ROSAS (2001), Economic, Social and Cultural Rights: A Textbook, Martinus Nijhoff Publishers, Dordrecht. FREDMAN, Sandra (2008), Human rights transformed. Positive rights and positive duties, Oxford University Press, Oxford.
- GASCÓN M Y GARCÍA A. J., La argumentación en el Derecho, Palestra, Perú, 2005 (2º edición). HIERRO, Liborio (2000) ¿Qué derechos tenemos?, Doxa : Cuadernos de Filosofía del Derecho, núm. 23 (2000), pp. 351-375. HIERRO, Liborio (2013) ¿Quién tiene derechos humanos? (2013), Teoría & derecho: revista de pensamiento jurídico, nº 14, pp. 62-81 HIERRO, Liborio (2014) Autonomía y derechos humanos: ¿para que se inventaron los derechos humanos?, Autonomía individual frente a autonomía colectiva. Derechos en conflicto, Madrid, Marcial Pons, pp. 27-52 PISARELLO, Gerardo (2007), Los derechos sociales y sus garantías, Trotta, Madrid. PISARELLO, Gerardo (2009), La justiciabilidad de los derechos sociales en el sistema constitucional

español, en PISARELLO, Gerardo (ed.) (2009), Los derechos sociales como derechos justiciables: potencialidades y límites, Bomarzo, Albacete, pp. 35-78. Van Dijk, Pieter, Fied van Hoof, Arjen van Rijn, Leo Zwaak (eds), (2006) Theory and Practice of the European Convention on Human Rights Paperback, Intersentia VANDENBOGAERDE, Arne y Wouter VANDENHOLE (2010), The Optional Protocol to the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights: An Ex Ante Assessment of its Effectiveness in Light of the Drafting Process, en Human Rights Law Review, n.º 10(2), pp. 207-237.

- TEMAS 4 a 7 ABRAMOVICH, V., Los Estándares Interamericanos de Derechos Humanos como Marco para la Formulación y el Control de las Políticas Sociales, en Anuario de Derechos Humanos 2006, Centro de Derechos Humanos, Universidad de Chile, Santiago de Chile., 2006. ALBERT GÓMEZ, M. J., Derechos Humanos, Educación y Sociedad, Madrid, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2010. GÓMEZ, F. (dir.), La protección internacional e los derechos humanos en los albores del siglo XXI, Universidad de Deusto, Bilbao, 2004, pp. 549-591. CANOSA, R., Igualdad y discriminación en el derecho internacional de los derechos humanos, en Revista Europea de Derechos Fundamentales, nº 11/1, 2008, pp. 39-66. DE LUCAS, J., Las globalizaciones y los derechos, en Enrahonar, nº 40/41, 2008 pp. 55-66. DE VERGOTTINI, G., Jornadas con motivo del 60 aniversario de la Declaración Universal de Derechos Humanos. Ponencia inaugural, en Revista Europea de Derechos Fundamentales, nº 11/1, 2008, pp. 17-38. FEYTER, K. de y GÓMEZ, F., International human rights law in a global context, Deusto, University of Deusto, 2009. FLOWERS, N., The Human Rights Education Handbook. Effective Practices for Learning, Action, and Change, Human Rights Resource Center, University of Minnesota, 2000. HABERMAS, J., La idea de dignidad humana y la utopía realista de los derechos humanos, Anales de la Cátedra Francisco Suárez, nº 44, 2010, pp. 105-121.
- LAPORTA, F. J., Gobernanza y soft law: nuevos perfiles jurídicos de la sociedad internacional, en RUIZ MIGUEL, A. (ed.) Entre Estados y Cosmópolis. Derecho y justicia en un mundo global, Madrid, Trotta, 2014, pp 41-81. LINDHOLM, T., La legitimidad transcultural de los derechos humanos universales: una justificación plural por encima de las barreras normativas, Anales de la Cátedra Francisco Suárez, nº 41, 2007, pp.107-132. MESTRE CHUST, J. V., La necesidad en la educación de derechos humanos, Barcelona, UOC, 2007. ONU, El sistema de tratados de Derechos Humanos de las Naciones Unidas, nº 30, 2012. RIBOTTA, S. (ed.), Educación en derechos humanos. La asignatura pendiente, Madrid, Dykinson, 2006. RUIZ MIGUEL, A., La función del derecho en un mundo global, en RUIZ MIGUEL, A. (ed.) Entre Estados y Cosmópolis. Derecho y justicia en un mundo global, Madrid, Trotta, 2014, pp. 19-39. SASSEN, S., Territorio, autoridad y derechos. De los ensamblajes medievales a los ensamblajes globales, Madrid, Katz Editores, 2010. SENDEN, L., Soft Law in European Community Law, Oxford/Portland, Hart Publishing, 2004. TUVILLA RAYO, J., Educación en derechos humano. Hacia una perspectiva global, Zarautz: Desclée De Brouwer, 2000. UGARTE ARTAL, C., Las Naciones Unidas y la Educación en Derechos Humanos, Pamplona: EUNSA, 2004. VV.AA., Los derechos humanos en el siglo XXI: continuidad y cambios, Huygens, 2008.
- TEMAS 8 a 12 CLAVERO SALVADOR, B., Derecho global. Por una historia verosímil de los derechos humanos, Madrid: Trotta, 2014. FÉRANDEZ, E. Los derechos humanos y la historia, en J. Betegón, F. J. Laporta, L. Prieto, J. R. de Páramo (coords.), Constitución y derechos fundamentales, Madrid: Presidencia del Gobierno-Secretaría General Técnica, 2004, pp. 215-234. FIORAVANTI, M, Los derechos fundamentales. Apuntes de historia de las constituciones, Madrid: Trotta, 2009 (6ª ed.). GONZÁLEZ, N., Los derechos humanos en la Historia, Barcelona:

Universitat de Barcelona, 1998. HUNT, L., La invención de los derechos humanos, Barcelona: Tusquets, 2007. ISHAY, M., The History of Human Rights: From Ancient Times to the Globalization Era, Berkeley: University of California Press, 2008. MOYN, S., The Last Utopia: Human Rights in History, Cambridge (Mass.): Belknap Press, 2010. OESTREICH, G., Pasado y presente de los derechos humanos, Madrid: Tecnos, 1990. ORY, P. (dir.), Nueva historia de las ideas políticas, Madrid: Mondadori, 1992. SEBASTIÁN, L. de, De la esclavitud a los derechos humanos: la formación del pensamiento solidario, Barcelona: Ariel, 2000. SORIANO, R.; SUÁREZ, J. C., Historia temática de los derechos humanos, Sevilla: MAD, 2003.

- VV.AA., Historia de los derechos fundamentales -tomo I, Tránsito a la Modernidad, siglos XVI y XVII, Madrid: Dykinson, 1998. -tomo II, vol. I, Siglo XVIII. El contexto social y cultural de los derechos. Los rasgos generales de evolución, Madrid: Dykinson, 2001. -tomo II, vol. II, Siglo XVIII. La filosofía de los derechos humanos, Madrid, Dykinson, 2001. -tomo II, vol. III, Siglo XVIII. El Derecho positivo de los derechos humanos. Derechos humanos y comunidad internacional: los orígenes del sistema, Madrid: Dykinson, 2001. -tomo III, vol. I, Siglo XIX. El contexto social, cultural y político de los derechos. Los rasgos generales de evolución, Madrid: Dykinson, 2008. -tomo III, vol. II, Siglo XIX. La filosofía de los derechos humanos, Madrid: Dykinson, 2008. -tomo III, vol. III, Siglo XIX. El derecho positivo de los derechos humanos: derechos humanos y comunidad internacional, Madrid: Dykinson, 2008. -tomo IV, Siglo XX (11 vols.), Madrid: Dykinson, 2014.